

Vergaderjaar 2008–2009

31 792 XI

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 2008 (Wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

blz.

A.	Artikelsgewijze toelichting bij het wetsvoorstel	2
	Wetsartikel 1	2
B.	Begrotingstoelichting	3
1.	Leeswijzer	3
2.	Het beleid	4
2.1.	Overzicht belangrijkste suppletore mutaties 2008 (Najaarsnota)	4
	Artikelsgewijze toelichting	7
	Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)	7
2.2.	De beleidsartikelen	7
	Artikel 1. Optimaliseren van de ruimtelijke afweging	7
	Artikel 2. Gebiedsontwikkeling en realisatie Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur	9
	Artikel 3. Klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging	13
	Artikel 4. Verbeteren milieukwaliteit van water en bodem	15
	Artikel 5. Milieukwaliteit in de bebouwde leefomgeving	18
	Artikel 6. Risico's van stoffen, afval, straling en GGO's	21
	Artikel 7. (Inter)nationaal milieubeleid	22
	Artikel 8. Externe veiligheid	27
	Artikel 9. Handhaving en toezicht	28
	Artikel 91. Algemeen (Niet beleidsartikel)	29
	Artikel 92. Nominaal en onvoorzien (Niet beleidsartikel)	36

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2008 wijzigingen aan te brengen in:

- a. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. M. Cramer

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer

De 2e suppletore begroting 2008 geeft een geactualiseerd beeld van de begroting 2008. De 2e suppletore begroting 2008, gekoppeld aan de Najaarsnota van de minister van Financiën, is het laatste moment waarop de financiële kaders van de in uitvoering zijnde begroting kunnen worden gemuteerd. Van mutaties wordt geen meerjarige doorwerking opgenomen omdat de 2e suppletore begroting 2008 uitsluitend betrekking heeft op het lopende begrotingsjaar 2008. In de toelichting op mutaties wordt waar relevant de meerjarige doorwerking geschetst. Over de definitieve meerjarige doorwerking wordt bij 1e suppletore begroting 2009 besloten.

De opbouw van de 2e suppletore begroting 2008 is als volgt:

- Een begrotingsstaat, waarin de mutaties voor uitgaven, verplichtingen en ontvangsten zijn opgenomen;
- Een Memorie van toelichting die de volgende onderdelen bevat:
 - Een overzichtstabel waarin de majeure beleidsmutaties worden gepresenteerd;
 - Per beleidsartikel een tabel *Budgettaire gevolgen van beleid*. In deze tabel worden alle mutaties opgenomen. De belangrijke beleidsmatige mutaties worden toegelicht. Alleen technische mutaties van grote omvang worden ook toegelicht;
 - De stand van de 2e suppletore begroting 2008 wordt opgebouwd door middel van mutaties op de stand van de 1e suppletore begroting 2008. Hierbij wordt aangetekend dat er 2e suppletore mutaties zijn die al in de VROM Ontwerpbegroting 2009 vermeld worden. Dit worden de zogenaamde «Miljoenennotamutaties» genoemd;
 - Als toelichting is een mutatietabel opgenomen waarin mutaties worden gepresenteerd die op het desbetreffende instrument hebben plaatsgevonden. Indien van toepassing zijn ook Miljoenennotamutaties opgenomen. De toelichtingen van de Miljoenennotamutaties staan veelal ook in de verdiepingsbijlage van de Ontwerpbegroting 2009;
 - Daarnaast worden soms ook nog de uitgaven aan incidentele subsidies vermeld om een wettelijke grondslag te creëren. Deze uitgaven komen niet direct terug in begrotingsmutaties omdat het hier uitgaven in de realisatiesfeer betreft.

Voor het goede begrip wordt de aanduiding «beleidsmatige mutatie» nader toegelicht. Een beleidsmatige mutatie is het gevolg van gevoerd beleid en is dus te beïnvloeden (bijvoorbeeld een bezuiniging, beleidswijzigingen met financiële gevolgen, afwijkingen uit hoofde van behoorlijk bestuur). Niet-beleidsmatige mutaties zijn meer technisch van aard en worden alleen bij grote omvang toegelicht.

2. Het beleid

2.1. Overzicht belangrijkste suppletore mutaties 2008 (Najaarsnota)

Uitgaven (x € 1000)

	Uitgaven	Artnr.
Stand ontwerpbegroting 2008	1 302 124	
Stand na 1e suppletore begroting 2008	1 632 562	
Belangrijkste 2e suppletore mutaties 2008:		
1. Vertraging programma Klimaat voor Ruimte	- 4 901	1
2. Nota Ruimte project Noordelijke IJ-oever	6 800	2
3. Bijstelling kasverwachtingen verschillende BIRK-projecten	- 87 867	2
4. Vertraging verschillende NSP-projecten	- 198 806	2
5. Vertraging FES-middelen voor urgente bodemsaneringsgevallen	- 11 500	4
6. FES middelen verkeersmaatregelen	35 000	5
7. Latere opstart Afvalfonds	- 53 700	6
8. Naar Gemeentefonds t.b.v. de Wabo	- 15 000	7
9. Van Aanvullende Post t.b.v. de Wabo	10 000	7
10. Vertraging onderzoeksprogramma Kennis voor Klimaat	- 6 624	8
11. Vertraging Sociaal Flankerend Beleid, ICT en diverse bedrijfsvoering	- 7 275	91
Overige mutaties	20 509	diverse
Stand na 2e suppletore begroting 2008	1 319 198	

Toelichting:

Ad 1.

De uitvoering van het kennisprogramma Klimaat voor Ruimte is vertraagd. Een bedrag ad € 4,9 mln komt later tot betaling.

Ad 2.

In de Ministerraad van 16 november 2007 is besloten tot een subsidie aan het project Noordelijke IJ-oever van de gemeente Amsterdam (uitgave van € 6,8 mln in 2008). Deze subsidie is toegekend in het kader van het Nota Ruimte budget.

Ad 3.

De eerder berekende kasverwachtingen voor verschillende projecten op grond van het Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) zijn bijgesteld. De onderuitputting wordt deels veroorzaakt door vertraging, latere realisatie van projecten, en deels doordat de planvorming bij diverse projecten meer tijd kost dan verwacht. Een exacte inschatting van tevoren is moeilijk te maken, doordat de gesubsidieerde partij primair verantwoordelijk is voor de sturing en de realisatie van zijn project. De projecten worden door VROM op voortgang bewaakt middels de jaarlijks door de subsidieontvanger op te leveren voortgangsrapportage aan de uitvoeringsorganisatie SenterNovem. Omdat de middelen na realisatie van de uitgaven van het FES worden ontvangen, wordt ook de ontvangstenraming van artikel 2 aangepast.

Ad 4.

De eerder berekende kasverwachtingen voor verschillende Nieuwe Sleutel-projecten (NSP) moeten bijgesteld worden. Een bedrag van € 198,8 mln zal naar verwachting in 2009 tot betaling komen, in plaats van in 2008. Het overgrote deel (ad € 131,7 mln) van dit bedrag is de reserve-

ring voor de Zuidas. Deze subsidie kan pas toegekend worden als de Zuidas-onderneming formeel is opgericht. Deze oprichting is nu voorzien in het eerste halfjaar van 2009. De andere NSP projecten hebben verträgen opgelopen (wat resulteert in een vertraging van: € 10,3 mln voor Arnhem, € 18,4 mln voor Breda, € 17,0 mln voor Den Haag en € 18,4 mln voor Utrecht). De onderhandelingen tussen de gemeentes, Rijk en NSDuren langer dan voorzien. Omdat de middelen na realisatie van de uitgaven van het FES worden ontvangen, wordt ook de ontvangstenraming van artikel 2 aangepast.

Ad 5.

In 2008 is circa € 11,5 mln minder tot betaling gekomen. De kasschuif is het gevolg van een verplichtingschuif van € 19,5 mln die samenhangt met een vertraging in de toekenning van subsidies voor sanering van urgente gevallen.

Ad 6.

Eind 2007 is uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) een bedrag van € 150 mln beschikbaar gesteld voor luchtkwaliteit. Hiervan is € 35 mln specifiek bestemd als aanvulling op de middelen voor de subsidiëring van roetfilters voor zware voertuigen. Dit bedrag wordt thans toegevoegd aan de begroting voor 2008.

Ad 7.

In 2008 staat € 115 mln op de VROM begroting voor de aanpak van de verpakkingenproblematiek, zoals overeengekomen in een raamovereenkomst die is ondertekend door Rijk, VNG en bedrijfsleven. Het is altijd de bedoeling geweest dat VROM dit bedrag overmaakt naar een door gemeenten en bedrijfsleven op te richten stichting in de vorm van een subsidie. Vooruitlopend op de oprichting van de stichting heeft VROM reeds betalingen verricht. Als gevolg van de vertraagde oprichting van de stichting blijft echter onbedoeld een bedrag van € 53,7 mln staan op de VROM begroting 2008. Conform de raamovereenkomst moet dit bedrag behouden blijven voor de aanpak van de verpakkingenproblematiek.

Ad 8 en 9.

Er vindt een overboeking naar Gemeentefonds plaats van € 15 mln als eerste deel van de VROM-bijdrage in de kosten met betrekking tot de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Een bedrag van € 10 mln stond daarvoor gereserveerd op de aanvullende post op de begroting van het ministerie van Financiën.

Ad 10.

In 2008 zijn de voorbereidingskosten en niet-staatssteungevoelige onderdelen van het programma Kennis voor Klimaat gesubsidieerd. In afwachting van de uitkomst van de staatssteuntoets kan het volledige bedrag van € 10,0 mln voor 2008 niet toegekend worden aan de stichting Kennis voor Klimaat. Het resterende bedrag (€ 6,6 mln) zal waarschijnlijk in 2009 benodigd zijn.

Ad 11.

Een deel van de ontvangen middelen voor Sociaal Flankerend beleid (€ 1,4 mln Bekkergelden) niet in 2008 worden ingezet. Daarnaast is er voor € 5,0 mln aan vertraagde uitgaven in investeringen voor nieuw meubilair, interne aanpassingen Rijkspas, netwerkbekabeling continuïteitsmanagement, informatiebeveiliging en ICT projecten. Tot slot wordt € 0,875 mln vertraagd omdat de interne verhuizing pas in 2009 plaatsvindt.

Ontvangsten (x € 1000)

	Ontvangsten	Artnr.
Stand ontwerpbegroting 2008*	372 611	
Stand na 1e suppletore begroting 2008	655 534	
Belangrijkste 2e suppletore mutaties 2008:		
1. Vertraging programma Klimaat voor Ruimte	- 4 901	1
2. Nota Ruimte project Noordelijke IJ-oeveren	6 800	2
3. Bijstelling kasverwachtingen verschillende BIRK-projecten	- 87 867	2
4. Vertraging verschillende NSP-projecten	- 198 806	2
5. Vertraging FES-middelen voor urgente bodemsaneringsgevallen	- 11 500	4
6. FES middelen verkeersmaatregelen	35 000	5
7. Vertraging onderzoeksprogramma Kennis voor Klimaat	- 6 624	8
8. Technische vrijval van Rgd-middelen via de VROM begroting	152 965	91
Overige mutaties	12 655	diverse
Stand na 2e suppletore begroting 2008	553 256	

Toelichting:

Ad 1 tot en met 7.

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Ad 8.

Het planmatig onderhoud in het rijkshuisvestingsstelsel wordt vanaf 1 januari 2008 via een omslagsystematiek gefinancierd. De voorziening Planmatig Onderhoud die tot die tijd op de balans van de batenlastendienst rijksgebouwendienst stond, is derhalve per ultimo 2007 opgeheven.

Een bedrag van € 152,965 mln uit de vrijvallende voorziening wordt omgezet in een lening aan de Rijksgebouwendienst. Daarmee zijn twee doelen gediend: vrijval van de voorziening vindt ineens plaats, maar door de omzetting in een lening vindt daadwerkelijke afroaming van de liquide middelen slechts jaarlijks plaats via rente en aflossing. Zo wordt voorkomen dat de vrijval van de voorziening bij de Rgd tot liquiditeitsproblemen leidt. De vrijval van de voorziening Planmatig Onderhoud is zichtbaar gemaakt in het kasstroomoverzicht van de Rijksgebouwendienst dat opgenomen is in de Slotwet 2007 van VROM.

De technische uitwerking van het omzetten in een lening aan de Rgd (i.c. € 152,965 mln) wordt nu zichtbaar in de begroting van VROM. Het bedrag valt vervolgens aan het einde van het jaar weer vrij aan het generale beeld. De ontvangst door VROM van deze afdracht door de Rgd is niet-relevant voor het uitgavenkader of het EMU-saldo.

Artikelsgewijze toelichting

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

2.2. De beleidsartikelen

Artikel 1. Optimaliseren van de ruimtelijke afweging

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp-begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	11 224	12 096	6 089	18 185
Uitgaven:	21 817	27 101	2 248	29 349
Programma:	21 817	27 101	2 248	29 349
Ruimtelijk instrumentarium ontwikkelen en beheren:	21 817	27 101	2 248	29 349
FES projecten	13 026	18 476	- 4 901	13 575
Monitoring Nota Ruimte	1 347	1 347	0	1 347
Subsidies algemeen	769	769	0	769
Overige instrumenten algemeen	3 161	2 245	1 301	3 546
Interreg	3 514	4 264	5 848	10 112
Ontvangsten:	13 000	18 257	- 3 766	14 491

Toelichting:

Instrument: FES projecten

De uitvoering van het kennisprogramma Klimaat voor Ruimte is vertraagd. Een bedrag ad € 4,9 mln komt niet in 2008 tot betaling.

Instrument: Overige instrumenten algemeen

Het Kadaster draagt circa € 1,1 mln bij aan het project Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen. Deze bijdrage was oorspronkelijk voor 2007 voorzien, maar zal in 2008 worden ontvangen en wordt daarom bij 2e suppletore begroting 2008 opgeboekt bij zowel de uitgaven als de ontvangsten.

Instrument: Interreg

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Actualisatie budgetraming Interreg middelen	4 100	1 260
2. Naar EZ; bijdrage m.b.t. Interreg programma	- 3 900	
3. BTW-compensatie Interreg	4 588	4 588
Totaal	4 788	5 848

Toelichting:

Ad 1.

Voor de RijksCofinancieringsregeling Europese Territoriale Samenwerking Interreg (CETSI)-regeling komen de aanvragen sneller binnen dan eerder

voorzien. Dit geldt zowel voor nieuwe aanvragen als voor declaraties op eerdere toewijzingen. Op basis van prognoses van SenterNovem wordt daarom budget uit latere jaren naar voren gehaald. Het bedrag ad € 1,26 mln maakt onderdeel uit van de hieronder genoemde overboeking naar het ministerie van Economische Zaken voor het Interreg A-programma.

Ad 2.

Een bedrag van € 3,9 mln wordt overgeheveld naar het ministerie van Economische Zaken. Het betreft een aanpassing van de RijksCofinancieringsregeling Europese Territoriale Samenwerking Interreg IV 2007–2013 (CETSI). Deze regeling stelt geld beschikbaar aan Interreg-projecten die bijdragen aan doelen van het nationaal ruimtelijk beleid. Hieronder vielen de Interreg IV-A, -B en -C programma's. Voor B en C is VROM verantwoordelijk, voor A is dat EZ. Voor alle andere A-programma's kunnen aanvragers bij één loket hun Europese subsidie en de rijkscofinanciering aanvragen. Het bleek niet praktisch te zijn dat men binnen A alleen voor ruimtelijke projecten bij een ander loket moest zijn. De regelingen worden nu zo aangepast dat de ruimtelijke doelen worden toegevoegd aan de A-regeling. Deze mutatie betreft alleen overboeking van verplichtingen. De uitgaven hebben betrekking op 2009, 2010 en 2011 en worden bij 1e suppletore begroting 2009 verwerkt.

Ad 3.

Door de Europese Commissie is geconstateerd dat Nederlandse projecten BTW bij Interreg-programma's declareren, terwijl die BTW ook door het BTW-Compensatiefonds wordt vergoed. De Commissie stelt zich op het standpunt dat deze BTW aan de Commissie terugbetaald moet worden. Het Rijk heeft zich garant gesteld voor de situatie dat BTW terugbetaald of niet gedeclareerd kan worden voor de programmaperiode 2000–2006, voor projecten die uiterlijk 18 juni 2007 zijn gecommiteerd. Door Cebeon, Centrum Beleidsadviserend Onderzoek B.V., is de omvang van het probleem berekend. Financiën stelt VROM € 4,6 mln beschikbaar om de voor VROM relevante Interreg-programma's te compenseren.

Ontvangsten

Ontvangsten instrument: FES projecten

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Ontvangst instrument: Overige instrumenten algemeen

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Artikel 2. Gebiedsontwikkeling en realisatie Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp- begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	46 226	57 812	16 099	73 911
Uitgaven:	194 104	474 748	- 272 300	202 448
Programma:	194 104	474 748	- 272 300	202 448
Stedelijke gebieden van nationaal belang verder ontwikkelen:	151 077	429 972	- 270 298	159 674
FES projecten gebiedsontwikkeling	0	0	6 800	6 800
FES BIRK	100 609	139 570	- 82 867	56 703
FES Mooi Nederland	0	0	3 000	3 000
FES nieuwe sleutelprojecten	35 332	277 706	- 198 806	78 900
Onderzoek stedelijk gebied	100	600	0	600
Subsidies stedelijk gebied	14 024	12 224	0	12 224
Overige instrumenten stedelijk gebied	1 012	- 128	1 575	1 447
Landelijke gebieden van nationaal belang verder ontwikkelen:	43 027	43 082	- 2 098	40 984
FES BIRK	0	0	0	0
Onderzoek landelijk gebied	0	0	0	0
Subsidies landelijk gebied	522	577	0	577
Overige instrumenten landelijk gebied	402	402	0	402
Bufferzones	6 099	6 099	0	6 099
Belverdere	2 126	2 126	- 2 126	0
Het Waddenfonds	33 878	33 878	28	33 906
Stimuleren architectonische kwaliteit voor het interdepartementale architectuurbeleid	0	1 694	96	1 790
Ontvangsten:	138 141	421 869	- 271 873	149 996

Toelichting:

Instrument: FES Projecten gebiedsontwikkeling

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Nota Ruimte project Noordelijke IJ-oever		6 800
2. Nota Ruimte Project Den Bosch	13 000	
Totaal	13 000	6 800

Toelichting:

Ad 1 en 2.

In de Ministerraad van 16 november 2007 is besloten tot een subsidie aan het project Noordelijke IJ-oever van de gemeente Amsterdam (uitgave van € 6,8 mln in 2008) en in de Ministerraad van 27 juni 2008 is besloten tot een subsidie aan het project Den Bosch spoorzone (€ 13,0 mln verplichtingen in 2008). Beide subsidies zijn toegekend in het kader van het Nota Ruimte budget.

Instrument: FES Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Bijstelling kasverwachtingen verschillende BIRK-projecten	- 4 474	- 87 867
2. Van artikel 8; LPG-budget	5 000	5 000
Totaal	526	- 82 867

*Toelichting:***Ad 1.**

De eerder berekende kasverwachtingen voor verschillende projecten op grond van het Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) zijn bijgesteld. De onderuitputting wordt deels veroorzaakt door vertraging, latere realisatie van projecten, en deels doordat de planvorming bij diverse projecten meer tijd kost dan verwacht. Een exacte inschatting van tevoren is moeilijk te maken, doordat de gesubsidieerde partij primair verantwoordelijk is voor de sturing en de realisatie van zijn project. De projecten worden door VROM op voortgang bewaakt middels de jaarlijks door de subsidieontvanger op te leveren voortgangsrapportage aan de uitvoeringsorganisatie SenterNovem. Omdat de middelen na realisatie van de uitgaven van het FES worden ontvangen, wordt ook de ontvangstenraming van artikel 2 aangepast.

Ad 2.

BIRK gelden die voorzien waren om ingezet te worden ten behoeve van de sanering LPG-stations blijken niet in die omvang nodig te zijn en zijn daarom teruggeboekt naar het BIRK instrument.

Instrument: FES Mooi Nederland

Er komt vanuit het FES € 3,0 mln beschikbaar voor het programma Mooi Nederland. Het budget wordt enerzijds ingezet voor de nieuwe innovatieregeling Mooi Nederland die innovatieve en creatieve projecten gaat ondersteunen die ruimtelijke kwaliteit bevorderen. Anderzijds wordt het budget onder meer ingezet voor enkele pilots om bedrijventerreinen te herstructureren, de ruimtelijke aspecten rondom het realiseren van windenergie en sanering van glastuinbouw. De budgetten voor de latere jaren zijn reeds bij ontwerpbegroting verwerkt.

Instrument: FES Nieuwe Sleutel Projecten(NSP)

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Vertraging NSP-project Zuidas		- 131 739
2. Vertraging NSP-project Arnhem.		- 10 300
3. Vertraging NSP-project Breda		- 18 364
4. Vertraging NSP-project Den Haag		- 17 000
5. Vertraging NSP-project Utrecht		- 18 425
6. Vertraging NSP-project Rotterdam		- 2 978
Totaal		- 198 806

Toelichting:

Ad 1 tot en met 5.

De eerder berekende kasverwachtingen voor verschillende Nieuwe Sleutel-projecten (NSP) moeten bijgesteld worden. Een bedrag van € 198,8 mln zal naar verwachting in 2009 tot betaling komen, in plaats van in 2008. Het overgrote deel (ad € 131,7 mln) van dit bedrag is de reservering voor de Zuidas. Deze subsidie kan pas toegekend worden als de Zuidas-onderneming formeel is opgericht. Deze oprichting is nu voorzien in het eerste halfjaar van 2009. De andere NSP projecten hebben vertragingen opgelopen (wat resulteert in een vertraging van: € 10,3 mln voor Arnhem, € 18,4 mln voor Breda, € 17,0 mln voor Den Haag, € 18,4 mln voor Utrecht en € 3,0 mln voor Rotterdam). De onderhandelingen tussen de gemeentes, Rijk en NS duren langer dan voorzien. Omdat de middelen na realisatie van de uitgaven van het FES worden ontvangen, wordt ook de ontvangstenraming van artikel 2 aangepast.

Instrument: Belverdere

Een bedrag van € 2,126 mln wordt jaarlijks overgeboekt naar de begroting van het ministerie van OCW voor een bijdrage aan het programma Belverdere.

Ontvangsten

Ontvangsten instrument: FES Projecten gebiedsontwikkeling

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Ontvangsten
Mutaties 2e suppletore begroting: ject Noordelijke IJ-oeveren	6 800
Totaal	6 800

Toelichting:

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Ontvangsten instrument: FES Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Ontvangsten
Mutaties 2e suppletore begroting: 1. Bijstelling kasverwachtingen verschillende BIRK-projecten 2. Van artikel 8; LPG-budget	- 87 867 5 000
Totaal	- 82 867

Toelichting:

Zie de toelichtingen bij de uitgaven.

Ontvangsten instrument: FES Mooi Nederland

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Ontvangsten instrument: FES Nieuwe Sleutel Projecten (NSP)

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Ontvangsten
Mutaties 2e suppletore begroting:	
1. Vertraging NSP-project Zuidas	- 131 739
2. Vertraging NSP-project Arnhem	- 10 300
3. Vertraging NSP-project Breda	- 18 364
4. Vertraging NSP-project Den Haag	- 17 000
5. Vertraging NSP-project Utrecht	- 18 425
6. Vertraging NSP-project Rotterdam	- 2 978
Totaal	- 198 806

Toelichting:

Zie de toelichtingen bij de uitgaven.

Artikel 3. Klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp-begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	90 368	96 863	- 14 892	81 971
Uitgaven:	94 189	96 925	- 5 557	91 368
Programma:	94 189	96 925	- 5 557	91 368
Realisatie Kyoto klimaatverplichtingen:	83 197	88 745	- 16	88 729
Binnenlandse klimaatinstrumenten	21 167	17 557	- 16	17 541
Clean Development Mechanism	62 030	71 188	0	71 188
Beperken klimaatverandering door post-Kyoto afspraken:	4 246	2 596	- 1 341	1 255
Beperken aantasting van de ozonlaag:	250	108	0	108
Beperken van verzuring en grootschalige luchtverontreiniging:	6 496	5 476	- 4 200	1 276
Ontvangsten:	250	297	0	297

Toelichting:

Instrument: Clean Development Mechanism (CDM)

Op dit instrument is een verplichtingencorrectie van € 9,585 mln nodig, omdat bij Slotwet 2007 per abuis naast kasmiddelen ook verplichtingenruimte voor CDM is doorgeschoven.

Instrument: Beperken van verzuring en grootschalige luchtverontreiniging

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Naar artikel 7: RIVM 4e tranche luchtmeetnet		- 2 000
2. Naar artikel 7; Bijdrage aan financieel akkoord Wabo	- 2 600	- 2 600
3. Overige mutaties	200	400
Totaal	- 2 400	- 4 200

Toelichting:

Ad 1.

Op dit instrument vindt een interne overboeking van € 2,0 mln kasuitgaven plaats. Deze overboeking van artikel 3 naar artikel 7 dient ter dekking van de 4e tranche van de bijdrage vanuit VROM aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM) ten behoeve van het luchtmeetnet. Betalingen aan het RIVM gebeuren namelijk centraal vanuit artikel 7.

Ad 2.

Er vindt op artikel 7 een overboeking naar het Gemeentefonds plaats van € 15 mln als eerste deel van de VROM-bijdrage in de kosten met betrek-

king tot de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Ten behoeve van deze bijdrage wordt op dit instrument € 2,6 mln gevonden in de opbrengst die het gevolg is van het opheffen van het fonds LUVVO.

Incidentele subsidies (vermelding vanwege wettelijke grondslag voor uitgaven):

Aan de Stichting Milcon te Den Bosch is een subsidie verstrekt van € 50 000,- als bijdrage in de kosten van het van 30 juni 2008 tot en met 3 juli 2009 te Wageningen te houden «Fifth International Symposium on Non-CO₂ Greenhouse Gases» (NCGG-5). Dit symposium biedt een goede gelegenheid om het Nederlandse klimaatbeleid op een internationaal podium te profileren.

Artikel 4. Verbeteren milieukwaliteit van water en bodem

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp-begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	103 892	114 304	5 575	119 879
Uitgaven:	171 362	174 228	- 4 094	170 134
Programma:	171 362	174 228	- 4 094	170 134
Verbeteren van de milieukwaliteit van de bodem:	1 634	4 295	253	4 548
Saneren van verontreinigde bodems:	142 359	149 545	- 11 288	138 257
Verbeteren van de milieukwaliteit van water:	13 164	2 265	- 155	2 110
Bevorderen van gebiedsspecifieke milieumaatregelen in het landelijke gebied:	9 872	11 122	7 784	18 906
Bevorderen via ruimtelijke maatregelen	0	0	8 703	8 703
Bevorderen via milieumaatregelen	9 872	11 122	- 919	10 203
Bevorderen van duurzame landbouw:	4 333	7 001	- 688	6 313
Ontvangsten:	23 200	30 952	- 11 500	19 452

Toelichting:

Instrument: Verbeteren van de milieukwaliteit van de bodem

Op dit instrument wordt ten behoeve van de uitvoering van de Toekomst-agenda Milieu € 5,43 mln aan verplichtingen naar voren gehaald. Dit is nodig in het kader van een aan te gane meerjarige verplichting vanuit VROM met SenterNovem voor impuls van lokaal bodembeheer.

Instrument: Saneren van verontreinigde bodem

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Verplichtingschuif tekort bedrijven-regeling	12 000	
2. Vertraging FES-middelen voor urgente bodemsaneringsgevallen	- 19 500	- 11 500
3. Overige mutaties	212	212
Totaal	- 7 288	- 11 288

Toelichting:

Ad 1.

Verplichtingschuif als gevolg van het versneld aangaan van verplichtingen.

Ad 2.

In 2008 is circa € 11,5 mln minder tot betaling gekomen. De kasschuif is het gevolg van een verplichtingschuif van € 19,5 mln die samenhangt met een vertraging in de toekenning van subsidies voor sanering van urgente gevallen.

Instrument: Bevorderen via ruimtelijke maatregelen

Deze mutatie betreft een herschikking van budgetten ad € 8,7 mln als gevolg van de nieuwe organisatiestructuur van VROM.

Instrument: Bevorderen via milieumaatregelen

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Van artikel 7; Subsidiebesluit maatschappelijke organisaties en milieu (SMOM) budgetten	8 361	8 411
2. Naar instrument bevorderen via ruimtelijke maatregelen	- 8 703	- 8 703
3. Overige mutaties	- 275	- 627
Totaal	- 617	- 919

*Toelichting:***Ad 1.**

Dit betreft een interne overboeking van de Subsidiebesluit maatschappelijke organisaties en milieu (SMOM) budgetten als gevolg van de nieuwe organisatiestructuur van VROM. De meerjarige budgetten worden bij 1e suppletore begroting 2009 verwerkt.

Ad 2.

Deze mutatie betreft een herschikking van budgetten als gevolg van de nieuwe organisatiestructuur van VROM.

Ontvangsten**Ontvangsten instrument: Saneren van verontreinigde bodems**

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Ontvangsten
Mutaties 2e suppletore begroting:	
1. Vertraging FES-middelen voor urgente bodemsaneringsgevallen	- 11 500
Totaal	- 11 500

Toelichting:

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Incidentele subsidies (vermelding vanwege wettelijke grondslag voor uitgaven):

Aan N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland te Voorburg is een subsidie verstrekt van € 145 061,- als bijdrage in de kosten voor de verdere uitwerking van het project «de waterketen».

Aan Ambiënt Advies B.V. te Utrecht is een subsidie verstrekt van € 35 700,- als bijdrage in de kosten voor de uitwerking van het project «Bewustwording in samenwerkingstrajecten in de waterketen».

Aan het Waterbedrijf Groningen RioNoord B.V. te Groningen is een subsidie verstrekt van € 120 958,- als bijdrage in de kosten voor de uitwerking van het project de «Inrichting van RioNoord B.V.».

Aan de Provincie Noord-Holland te Haarlem is een subsidie verstrekt van 43 780,10 voor de uitwerking van het project «Kansrijke Samenwerking in de Waterketen, binnen het beheersgebied Amstel, Gooi en Vecht».

Aan Rioned te Ede is een subsidie toegekend van € 80 823,- als bijdrage in de kosten voor de uitwerking van het project «Najaarscluster benchmark riolering».

Artikel 5. Milieukwaliteit in de bebouwde leefomgeving

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp-begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	93 378	204 212	48 029	252 241
Uitgaven:	171 504	145 733	35 629	181 362
Programma:	171 504	145 733	35 629	181 362
Verbeteren van de lokale luchtkwaliteit:	40 000	40 000	0	40 000
Verminderen van geluidhinder:	27 110	26 843	- 1 170	25 673
Bevorderen van duurzame mobiliteit:	100 100	72 925	37 000	109 925
Geïntegreerd milieubeleid voor andere overheden:	4 294	5 965	- 201	5 764
Integratie via ruimtelijke maatregelen			3 423	3 423
Integratie via milieumaatregelen	4 294	5 965	- 3 624	2 341
Ontvangsten:	140 100	115 047	37 378	152 425

Toelichting:

Instrument: Verminderen van geluidshinder

Op dit instrument wordt € 4,3 mln aan verplichtingen naar voren gehaald als gevolg van de verlenging van het contract met Bureau Sanering Verkeerslawaaï.

Instrument: Bevorderen van duurzame mobiliteit

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Van VenW, bijdrage aan retrofit roetfilters vrachtwagens	2 000	2 000
2. FES middelen verkeersmaatregelen	35 000	35 000
Totaal	37 000	37 000

Toelichting:

Ad 1.

In verband met het succesvolle verloop en de relatief snelle uitputting van de subsidieregeling voor de montage van roetfilters op vrachtauto's, is begin 2008 in overleg tussen de ministeries van VROM en V&W afgesproken dat laatstgenoemde een extra bijdrage van € 2,0 mln beschikbaar stelt voor genoemde regeling.

Ad 2.

Eind 2007 is uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) een bedrag van € 150 mln beschikbaar gesteld voor luchtkwaliteit. Hiervan is € 35 mln specifiek bestemd als aanvulling op de middelen voor de subsidiëring van roetfilters voor zware voertuigen. Dit bedrag wordt thans toegevoegd aan de begroting voor 2008.

Instrumenten: Integratie via ruimtelijke maatregelen & Integratie via milieumaatregelen

Er vindt tussen deze instrumenten een herschikking van budgetten plaats als gevolg van de nieuwe organisatiestructuur van VROM. Er wordt € 3,423 mln aan kasuitgaven en € 1,958 mln aan verplichtingen overgeboekt van het instrument «Integratie via milieumaatregelen» naar het instrument «Integratie via ruimtelijke maatregelen».

Ontvangsten

Ontvangsten instrument: Bevorderen van duurzame mobiliteit

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Ontvangsten
Mutaties 2e suppletore begroting:	
1. FES middelen verkeersmaatregelen	35 000
Totaal	35 000

Toelichting:

Ad 1.

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Ontvangsten instrument: Ontvangsten artikel 5

In het kader van de Subsidieregeling voor motorrijtuigen met een emissiearme dieselmotor, op grond waarvan eigenaren van taxi's en bestelwagens met een affabriek roetfilter bij aanschaf via een geautomatiseerd systeem € 400,- subsidie ontvangen, is in 2006 voor 5 945 bestelwagens onverschuldigd subsidie verleend. Dit is recent aan het licht gekomen. Oorzaak was een programmeerfout in het systeem van de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW). Omdat de ontstane situatie een gevolg is van onvolkomenheden aan de zijde van de overheid en subsidieontvangers niets te verwijten valt, zal het juridisch geen stand houden om de onverschuldigd betaalde subsidies terug te vorderen. Dit heeft ertoe geleid dat VROM de RDW aansprakelijk heeft gesteld voor de geleden schade. De RDW heeft aansprakelijkheid erkend en zal dienovereenkomstig de door het ministerie van VROM geleden schade (€ 2,378 mln) in 2008 vergoeden.

Incidentele subsidies (vermelding vanwege wettelijke grondslag voor uitgaven):

VROM is medeondertekenaar van het beleidsconvenant ROM-Rijnmond. Het convenant heeft een looptijd tot en met 2010. Uit dien hoofde draagt het ministerie jaarlijks bij in de apparaatskosten van het stafbureau ROM-Rijnmond. Het toegezegde bedrag voor 2008 is € 54 000,-.

Aan Adecs is een bijdrage van € 75 000,- toegezegd voor het uitvoeren van pilotprojecten (het project «Centrale Zone Stationsomgeving» van de gemeente Harderwijk en het project «Masterplan Alexanderknoop» van de deelgemeente Rotterdam Prins Alexander) met het toepassen van geavanceerde beslissingsondersteunende instrumenten bij ruimtelijke besluitvormingsprocessen.

Aan TNO Bouw en Ondergrond is in het kader van het actieprogramma Milieu & Gezondheid een bijdrage van € 71 400,- toegezegd voor de financiering voor het uitvoeren van een pilotproject in Tilburg waar het Urban Strategy-programma zal worden ingezet in een interactief beleids-

vormingsproces in de Spoorzone. Onderdeel van het actieprogramma is het ontwikkelen en bevorderen van methoden om milieugerelateerde gezondheidsaspecten zo vroeg mogelijk in de planvorming te betrekken.

Aan de Stichting Natuur en Milieu is een incidentele subsidie van € 14 950,- verstrekt ten behoeve van de organisatie van de «Nacht van de Nacht».

Aan de Stichting Integraal Ondernemen Drechtsteden (IOD) te Dordrecht is een subsidie verstrekt van € 250 000,- voor het project «De Schone Motor», als bijdrage in de kosten van het (bij wijze van proef) uitrusten van zes binnenvaartschepen met roetfilters, in combinatie met NO_x-filters. Het doel is om ervaring op te doen met situaties waarin beide technieken gecombineerd worden gebruikt.

Artikel 6. Risico's van stoffen, afval, straling en GGO's

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp- begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	135 597	131 424	– 53 038	78 386
Uitgaven:	146 624	140 300	– 53 131	87 169
Programma:	146 624	140 300	– 53 131	87 169
Veilig gebruik van chemische stoffen:	7 582	10 693	728	11 421
Reductie van milieubelasting door afvalstoffen:	128 428	120 551	– 54 195	66 356
Bescherming tegen straling:	5 954	5 828	300	6 128
Verantwoorde toepassing van ggo's:	4 660	3 228	36	3 264
Ontvangsten:	2 400	2 765	0	2 765

Toelichting:

Instrument: Reductie van milieubelasting door afvalstoffen

In 2008 staat € 115 mln op de VROM begroting voor de aanpak van de verpakkingenproblematiek, zoals overeengekomen in een raamovereenkomst die is ondertekend door Rijk, VNG en bedrijfsleven. Het is altijd de bedoeling geweest dat VROM dit bedrag overmaakt naar een door gemeenten en bedrijfsleven op te richten stichting in de vorm van een subsidie. Vooruitlopend op de oprichting van de stichting heeft VROM reeds betalingen verricht. Als gevolg van de vertraagde oprichting van de stichting blijft echter onbedoeld een bedrag van € 53,7 mln staan op de VROM begroting 2008. Conform de raamovereenkomst moet dit bedrag behouden blijven voor de aanpak van de verpakkingenproblematiek.

Artikel 7. (Inter)nationaal milieubeleid

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp- begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	44 807	54 598	- 4 906	49 692
Uitgaven:	78 463	113 612	- 8 102	105 510
Programma:	78 463	113 612	- 5 724	107 888
Strategieontwikkeling en adequaat generiek instrumentarium:	65 525	98 741	- 2 131	96 610
Adequaat generiek via ruimtelijke maatregelen	0	0	6 723	6 723
Adequaat generiek milieuinstrumentarium	65 525	98 741	- 16 510	82 231
Adequaat generiek instrumentarium	0	0	5 278	5 278
Internationaal milieubeleid:	5 662	6 276	- 764	5 512
Internationaal milieubeleid (HGIS-deel)	3 813	3 696	0	3 696
Internationaal milieubeleid (niet HGIS-deel)	1 849	2 580	- 764	1 816
Gecoördineerd milieubeleid voor industrie en MKB:	7 276	8 595	- 2 829	5 766
Ontvangsten:	2 000	7 652	0	7 652

Toelichting:

Instrument: Adequaat generiek via ruimtelijke maatregelen

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Van LNV; jaarlijkse bijdrage aan Commissie MER	1 667	1 667
2. Naar artikel 4; Subsidiebesluit maatschappelijke organisaties en milieu (SMOM) budgetten	- 8 361	- 8 411
3. Van instrument Adequaat generiek milieuinstrumentarium	11 902	11 521
4. Overige mutaties	606	1 946
Totaal	5 814	6 723

Toelichting:

Ad 2.

Dit betreft een interne overboeking van de Subsidiebesluit maatschappelijke organisaties en milieu (SMOM) budgetten als gevolg van de nieuwe organisatiestructuur van VROM. De meerjarige budgetten worden bij 1e suppletore begroting 2009 verwerkt.

Ad 3.

Deze mutatie betreft een herschikking van budgetten als gevolg van de nieuwe organisatiestructuur van VROM.

Instrument: Adequaar generiek milieustrumentarium

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Van artikel 3: RIVM 4e tranche luchtmeetnet	2 500	2 500
2. Naar instrument adequaat generiek via ruimtelijke maatregelen	- 11 902	- 11 521
3. Naar instrument adequaat generiek instrumentarium	- 6 387	- 6 228
4. Naar Gemeentefonds t.b.v. de Wabo	- 15 000	- 15 000
5. Van Aanvullende Post t.b.v. de Wabo	10 000	10 000
6. Bijdrage aan financieel akkoord Wabo	2 600	2 600
7. Verplichtingschuif t.b.v. Omgevingsvergunning uit 2009	3 700	
8. Overige mutaties	3 660	1 139
Totaal	- 10 829	- 16 510

Toelichting:

Ad 1.

Dit betreft de opboeking van de middelen voor het luchtmeetnet Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM), die afkomstig zijn van artikel 3. Betalingen aan het RIVM gebeuren namelijk centraal vanuit artikel 7.

Ad 2 en 3.

Deze mutaties betreffen een herschikking van budgetten als gevolg van de nieuwe organisatiestructuur van VROM.

Ad 4 tot en met 6.

Er vindt een overboeking naar het Gemeentefonds plaats van € 15 mln als eerste deel van de VROM-bijdrage in de kosten met betrekking tot de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Ad 7.

Deze mutatie betreft het naar voren halen van een opdracht in verband met verdere operationalisering van de benodigde geautomatiseerde systemen.

Instrument: Adequaar generiek instrumentarium

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Naar Gemeentefonds, i.v.m. Activiteitenbesluit	- 1 900	- 1 900
2. Van instrument adequaat generiek instrumentarium	6 387	6 228
3. Overige mutaties	1 697	950
Totaal	6 184	5 278

Toelichting:

Ad 1.

Incidentele lasten betreffende de invoering van het Activiteitenbesluit

worden overgeboekt naar het Gemeentefonds. Het eenmalig omzetten van vergunningseisen in maatwerkvoorschriften gaat gepaard met extra kosten.

Ad 2.

Deze mutatie betreft een herschikking van budgetten als gevolg van de nieuwe organisatiestructuur van VROM.

Instrument: Gecoördineerd milieubeleid voor industrie en MKB

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Vertraging Duurzaam Inkopen	- 3 000	- 3 000
2. Verplichtingschuif Duurzaam Inkopen	- 1 500	
3. Overige mutaties	171	171
Totaal	- 4 329	- 2 829

Toelichting:

Ad 1 en 2.

Het betreft een actualisatie van budgetten aan de looptijd van het programma. Het merendeel van de verplichtingen en betalingen vindt plaats in 2009 en latere jaren.

Incidentele subsidies (vermelding vanwege wettelijke grondslag voor uitgaven):

Aan BCC elektronica-speciaalzaken B.V. te Schiphol-Rijk is een subsidie verstrekt van € 20 000,- als bijdrage in de kosten van het op 10 april 2008 door BCC gehouden «Groen Stekker Seminar». Het doel hiervan is retailers trachten te overtuigen van het belang van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Aan Syntens te Nieuwegein, een stichting van het ministerie van Economische Zaken, is een subsidie van € 634 000,- verstrekt voor het pilotproject duurzame innovatie milieu, energie en economie dat is gericht op het Midden- en Kleinbedrijf (MKB).

Aan het Chinese Milieuagentschap is voor het uitvoeren van onderzoek in opdracht van de China Council een bijdrage van € 75 000,- verleend. De China Council is een informele milieudviesraad op hoog niveau voor de Chinese overheid. VROM is vanaf de oprichting in 2002 hierin vertegenwoordigd.

Aan de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is een bijdrage ten behoeve van het werkprogramma van de «OESO Taakgroep voor het Milieu Actie Programma voor Oost-Europa» (EAP Task Force) van € 200 000,- verleend. Het programma geeft invulling aan de prioriteiten die zijn vastgesteld tijdens de 6e Ministeriële Conferentie «Environment for Europe» (Belgrado, 2007).

Aan de UNECE zijn de volgende bijdragen verleend:

- € 40 000,- voor het Trustfund ter voorkoming van grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand in Europa (LRTAP-verdrag);
- € 20 000,- aan de «Working group on Environmental Monitoring and Assessment» (WGEMA), die in de Oost-Europese landen het verza-

melen, beheer en verwerking van milieugegevens bevordert en in samenwerking met het Europees Milieu Agentschap een rapport aan de 7e Ministeriële Conferentie «Environment for Europe» (Astana, 2011) voorbereidt;

- € 10 000,- ten behoeve van de 2e overview van de toestand van grond- en oppervlaktewater op het gebied van continentaal Europa;
- € 10 000,- voor de uitvoering van de strategie «leren voor duurzaamheid» als overeengekomen tijdens de 6e Ministeriële Conferentie «Environment for Europe» (Belgrado 2007);
- € 60 000,- voor de organisatie van de workshop genetisch gemodificeerde organismen in het kader van het Aarhus verdrag;
- € 58 531,- voor het «Trust Fund for the Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the LongRange Transmission of Air Polutionsin Europe» (EMEP).

Aan het Regionaal Milieu Centrum Szentendre zijn de volgende bijdragen verleend:

- € 60 000,- voor steun te genereren bij de zuidelijke en nieuwe EU-lidstaten voor het zoveel mogelijk benutten van EU structuur en cohesiebeleid ten goede van het milieu;
- € 60 000,- voor de analyse van de markt voor energie-efficiënte huishoudelijke apparaten in de regio van de Westelijke Balkan, organisatie van ronde tafel conferenties in Albanië, VJR Macedonië en Servië en het opzetten van een website voor consumenten;
- € 50 000,- voor de steun voor het klimaatwerk;
- € 60 000,- voor de training en opbouw van een netwerk van contactpunten/deskundigen in Montenegro ter uitvoering van de wetgeving op het gebied van (strategische) milieueffectrapportages en vergunningverlening;
- € 50 000,- voor de deelname van een aantal Turkse steden aan de «Cities for Climate Protection» (CCP) campagne van het International Council for Local Environmental Initiatives (ICLEI) en gebruik van aldaar ontwikkelde software om de emissies van broeikasgassen in die steden te meten/verminderen.

Aan het Regionaal Milieu Centrum voor Centraal Azië (CAREC) zijn de volgende bijdragen verleend:

- € 43 980,- ten behoeve van training sessies van vier weken voor een tiental jonge vertegenwoordigers van onafhankelijke milieugroepen uit het gebied van Centraal-Azië;
- € 18 000,- ten behoeve van het inregelen van een financieel administratiesysteem dat CAREC van het Regionaal Milieu Centrum Szentendre heeft gekopieerd. CAREC is opgezet met steun van de Verenigde Staten en de Europese Commissie. Van belang is dat ze in financiële zin een betrouwbare c.q. comptabele counterpart is gelet op de veelheid van projecten die het beoogt uit te voeren in het gebied van Centraal Azië.

Aan Milieukontakt Internationaal is ten behoeve van de «Milieuhulde Campagne 2008–2009» een bijdrage van € 20 000,- verleend. Hiermee worden kleine projecten van individuen in voornamelijk Midden- en Oost Europa gefinancierd.

Aan het Austrian Ministry of Agriculture, Forestry, Environment and Water Management is voor de «ESDN Office activities 2008» (Europese Duurzaamheidsstrategie) een bijdrage van € 8 250,- verleend.

Aan Soroptimist International for Europe is voor de organisatie van het congres «Soroptimists go for water» een bijdrage van € 50 000,- verleend.

Aan de Stichting Natuur en Milieu is voor de projecten werken aan/in Europa en Europese Verkiezingen 2009 een bijdrage van € 75 000,- verleend.

Aan de organisatie TERI (The Energy and Resources Institute) is voor de organisatie van de «Delhi Sustainable Development Summit» (DSDS), die van 7 tot en met 9 februari 2008 in India is gehouden, een bijdrage van € 40 000,- verleend.

Aan de UNEP zijn de volgende bijdragen verleend:

- € 57 089,- ter ondersteuning van de European Environment Agency (EEA) te Kopenhagen;
- € 54 939,- voor de uitvoering van het «Verdrag van Bazel» (vervoer van gevaarlijk afval);
- € 6 429,- voor de uitvoering van het «Verdrag van Wenen» (ter bescherming van de ozonlaag);
- € 50 641,- voor de ondersteuning van het UNEP-secretariaat uitvoering van het «Montreal Protocol» (ter bescherming van de ozonlaag).

Aan het International Institute for GEO-Information Science and Earth Observation (ITC) is voor de «Expert Group Meeting on Slum Mapping», die van 20–23 mei 2008 in Enschede is gehouden, een bijdrage van € 10 000,- verleend.

Aan de UNFCCC is voor de ondersteuning van haar activiteiten een bijdrage van € 200 000,- verleend.

Aan het International Energy Agency (IEA) is ten behoeve van het «IEA Greenhouse Gas R&D Programme» een bijdrage van € 43 237,- verleend. In het programma staat de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek naar alle facetten van CO₂ afvang, transport en opslag centraal.

Aan de koninklijke academie voor wetenschappen is voor een workshop die zich richt op de kennistekorten met betrekking tot effecten op ecosystemen en de menselijke samenleving adaptatie en mitigatie een bijdrage van € 40 000,- verleend.

Aan de European Biosafety Association is voor de organisatie van een workshop dat zich richt op het kennisniveau van bioveiligheidsfunctionarissen in het kader van veilig werken met genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) een bijdrage van € 20 000,- verleend.

Aan International Council for Local Environmental Initiatives (ICLEI) is voor de organisatie van een bijeenkomst tijdens de 14th Conference of the Parties (COP 14) te Poznan een bijdrage van € 20 000,- verleend.

Aan de World Health Organisation is voor het werk van het secretariaat van het Environment and Health Committee een bijdrage van € 25 000,- verleend.

Aan Center for Clean Air Policy (CCAP) is voor de organisatie van informele bijeenkomsten, waar zowel door industrielanden als ontwikkelingslanden over opties voor toekomstig klimaatbeleid wordt gediscussieerd een bijdrage van € 50 000,- verleend.

Aan de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is voor de ondersteuning van de Annex I Expert Groep (AIXG), dit is een van de belangrijkste fora voor de Annex 1 landen voor gezamenlijke verkenning van beleidsopties en ideevorming rond het internationaal klimaatbeleid, een bijdrage van € 40 000,- verleend.

Artikel 8. Externe veiligheid

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp-begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	24 066	26 373	- 14 327	12 046
Uitgaven:	48 859	49 476	- 17 949	31 527
Programma:	48 859	49 476	- 17 949	31 527
Bepalen van de aanvaardbaarheid van risicovolle situaties:	1 307	1 534	120	1 654
Oplossen van niet-aanvaardbare risicovolle situaties:	7 239	8 989	- 5 101	3 888
Preventie tegen nieuwe risicovolle situaties:	25 200	23 740	- 2 708	21 032
Milieu en veiligheidsaspecten in ruimtelijke planvorming betrekken:	15 113	15 213	- 10 260	4 953
FES Kennis voor Klimaat	10 000	10 000	- 6 624	3 376
Overige instrumenten en milieu en veiligheid	5 113	5 213	- 3 636	1 577
Onderzoek externe veiligheid	0		0	0
Schadeclaims	0		0	0
Ontvangsten:	10 000	15 000	- 11 624	3 376

Toelichting:

Instrument: Oplossen van niet-aanvaardbare risicovolle situaties

Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) gelden die voorzien waren om ingezet te worden ten behoeve van de sanering LPG-stations blijken niet in die omvang nodig te zijn. Daarom wordt een resterend bedrag van € 5,0 mln teruggeboekt naar het BIRK instrument op artikel 2.

Instrument: FES Kennis voor Klimaat

In 2008 zijn de voorbereidingskosten en niet-staatssteungevoelige onderdelen van het programma Kennis voor Klimaat gesubsidieerd. In afwachting van de uitkomst van de staatssteuntoets kan het volledige bedrag van € 10,0 mln voor 2008 niet toegekend worden aan de stichting Kennis voor Klimaat. Het resterende bedrag (€ 6,6 mln) zal waarschijnlijk in 2009 benodigd zijn.

Instrument: Overige instrumenten milieu en veiligheid

Een deel van de voorschotten voor de eerste fase van het project Natuurlijke Klimaatbuffers, waarvoor de Kamer bij de begrotingsvoorbereiding 2007 bij amendement € 5,0 mln beschikbaar heeft gesteld, zullen later plaatsvinden dan verwacht. Hiervoor is € 4,0 mln kasgeld nodig in 2009 in plaats van in 2008.

Ontvangsten

Ontvangsten instrument: Oplossen van niet-aanvaardbare risicovolle situaties

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Ontvangsten instrument: FES Kennis voor Klimaat

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Artikel 9. Handhaving en toezicht

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp-begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	62 491	64 184	- 1 125	63 059
Uitgaven:	62 459	64 254	- 973	63 281
Programma:	20 878	22 673	- 436	22 237
Bevorderen naleving wetgeving voor Wonen, Wijken en Integratie:	731	731	46	777
Bevorderen naleving wetgeving voor Milieu en Ruimte:	8 517	10 571	- 916	9 655
Bevorderen samenwerking methodiek en strategie:	2 683	2 564	304	2 868
Crisismanagement organiseren:	7 768	7 667	182	7 849
Opsporen en bestrijden van fraude:	1 179	1 140	- 52	1 088
Apparaat:	41 581	41 581	- 537	41 044
Apparaat artikel 9	41 581	41 581	- 537	41 044
Ontvangsten:	882	882	0	882

Toelichting:

Instrument: Bevorderen samenwerking methodiek en strategie

Van dit instrument wordt € 1,182 mln overgeboekt naar artikel 91. Dit betreft de kosten van inhuur externen die gerealiseerd zijn bij de Gemeenschappelijke Dienst van VROM en voor rekening zijn van de VROM-Inspectie.

Instrument: Apparaat art. 9

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Resultaat budgetherverdeling	- 1 603	- 1 603
2. Van artikel 92; Loonbijstelling 2008	1 286	1 286
3. Overige mutaties	- 220	- 220
Totaal	- 537	- 537

Toelichting:

Ad 1.

De grote bijstellingen in de VROM-organisatie als gevolg van de personele taakstellingen vanuit het Coalitieakkoord maken het nodig om voor alle dienstonderdelen opnieuw budgetten voor het apparaat vast te stellen. Daartoe zijn voor alle dienstonderdelen zero-base en aan de hand van de personeelsomvang en verloop daarvan, genormeerde kosten van personeel en materieel, en aan de hand van specifieke kostenposten, de nodige apparaatbudgetten bepaald. Met deze budgetherverdeling worden de (personele) taakstellingen over de dienstonderdelen en artikelen versleuteld.

Artikel 91. Algemeen (Niet beleidsartikel)

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp- begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	293 640	302 413	26 456	328 869
Uitgaven:	311 941	330 512	26 697	357 209
Programma:	34 120	35 121	1 501	36 622
Communicatie-instrumenten	7 431	7 451	761	8 212
Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StaB)	5 017	5 017	163	5 180
Overige vastgoedinformatievoorziening	16 223	13 767	567	14 334
Ruimtelijk Planbureau	1 279	1 279	0	1 279
Programma / onderzoek Milieu en Natuur Planbureau (MNP)	0	0	0	0
Programma / onderzoek Gemeenschappelijk Ontwikkelingsbedrijf (GOB)	4 170	7 607	10	7 617
Apparaat:	277 821	295 391	25 196	320 587
Beleidsartikelen begroting XI-VROM	46 010	46 855	- 2 586	44 269
Apparaat artikel 1 (DGR)	8 849	8 739	- 2 316	6 423
Apparaat artikel 2 (DGR)	2 905	2 905	3 399	6 304
Apparaat artikel 3 (DGM/KvL)	4 556	4 813	1 132	5 945
Apparaat artikel 4 (DGM/BWL)	4 804	4 804	2 447	7 251
Apparaat artikel 5 (DGM/LMV)	4 766	4 766	- 4 766	0
Apparaat artikel 6 (DGM/SAS))	5 421	5 421	175	5 596
Apparaat artikel 7 (DGM/SB)	5 275	5 275	- 5 275	0
Apparaat internationale Zaken artikel 7 (IZ)	5 945	5 945	252	6 197
Apparaat artikel 8 (DGR)	798	798	5 755	6 553
Apparaat artikel 8 (DGM)	2 691	3 389	- 3 389	0
Beleidsartikelen begroting XVIII-WWI	39 575	42 429	1 151	43 580
Apparaat artikel 1 (DGWWI)	1 495	3 751	1 361	5 112
Apparaat artikel 2 (DGWWI)	9 932	1 995	3 804	5 799
Apparaat artikel 3 (DGWWI)	18 112	21 771	- 4 960	16 811
Uitvoering huursubsidie	2 300	5 802	81	5 883
Apparaat artikel 4 (DGWWI)	5 745	4 141	331	4 472
Apparaat artikel 5 (DGWWI)	1 991	4 969	534	5 503
Departementsleiding, control, expertdiensten en overige staf:	62 210	67 022	- 25 135	41 887
Apparaat projecten VROM	0	429	- 464	- 35
Apparaat DGWWI	0	1 680	- 1 680	0
Apparaat DGR	3 826	3 803	- 3 803	0
Apparaat DGM	2 103	2 093	- 2 093	0
Apparaat departementsleiding, control en overig staf	19 436	19 393	- 19 443	- 50
Apparaat Ruimtelijk Planbureau (RPB)	5 486	5 350	- 386	4 964
Apparaat Milieu en Natuur Planbureau (MNP)	31 359	34 274	2 734	37 008
Raden:	6 631	7 686	665	8 351
VROM-Raad	2 118	2 087	53	2 140
Raad voor Ruimtelijk, Milieu- en Natuuronderzoek	531	609	549	1 158
Waddenadviesraad (WAR)	628	685	13	698
Adviesraad Gevaarlijke Stoffen (AGS)	0	1 000	- 5	995
Technische Commissie Bodembescherming (TCB)	636	629	12	641
Gemeenschappelijk OntwikkelingsBedrijf (GOB)	2 718	2 676	43	2 719
Postactieven:	10 531	10 531	369	10 900
Postactieven DGWWI	3 034	3 034	- 3 034	0
Postactieven DGR	389	389	- 389	0
Postactieven DGM	1 311	1 311	- 1 311	0
Postactieven Inspectie	1 546	1 546	- 1 546	0
Postactieven RPB	63	63	- 63	0
Postactieven GD/CSt	4 188	4 188	6 712	10 900
Gemeenschappelijke voorzieningen:	118 735	125 070	50 732	175 802
Gemeenschappelijke voorzieningen	93 587	100 705	48 779	149 484
Huurbijdrage aan RGD	25 148	24 365	1 953	26 318

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp-begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Taakstellingen	- 5 871	- 4 202	0	- 4 202
Rijksbrede taakstelling apparaat	- 5 871	- 4 202	0	- 4 202
Ontvangsten:	42 638	42 813	159 107	201 920

Toelichting:

Instrument: Overige vastgoedinformatievoorziening

Het projectteam heeft, op basis van recente en reële ramingen, aangegeven dat € 1,67 mln de verplichtingen en uitgaven ten behoeve van BAG (Basisadministraties Adressen en Gebouwen) zijn vertraagd.

Instrumenten: Apparaat

Op deze instrumenten hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Resultaat budgetverdeling – artikel 1 (DGR)	- 2 409	- 2 409
2. Resultaat budgetverdeling – artikel 2 (DGR)	3 484	3 484
3. Resultaat budgetverdeling – artikel 3 (DGM)	991	991
4. Resultaat budgetverdeling – artikel 4 (DGM)	2 189	2 189
5. Resultaat budgetverdeling – artikel 5 (DGM)	- 4 766	- 4 766
6. Resultaat budgetverdeling – artikel 6 (DGM)	- 171	- 171
7. Resultaat budgetverdeling – artikel 7 (DGM/IZ)	- 5 384	- 5 384
8. Resultaat budgetverdeling – artikel 8 (DGR)	5 888	5 888
9. Resultaat budgetverdeling – artikel 8 (DGM)	- 3 532	- 3 532
10. Resultaat budgetverdeling – artikel 1 (DGWWI)	1 323	1 323
11. Resultaat budgetverdeling – artikel 2 (DGWWI)	3 652	3 652
12. Resultaat budgetverdeling – artikel 3 (DGWWI)	- 1 987	- 4 270
13. Resultaat budgetverdeling – artikel 4 (DGWWI)	146	146
14. Resultaat budgetverdeling – artikel 5 (DGWWI)	465	465
15. Overige mutaties	775	959
Totaal	664	- 1 435

Toelichting:

Ad 1 tot en met 14.

De grote bijstellingen in de VROM-organisatie als gevolg van de personele taakstellingen vanuit het Coalitieakkoord maken het nodig om voor alle dienstonderdelen opnieuw budgetten voor het apparaat vast te stellen. Daartoe zijn voor alle dienstonderdelen zero-base en aan de hand van de personeelsomvang en verloop daarvan, genormeerde kosten van personeel en materieel, en aan de hand van specifieke kostenposten, de nodige

apparaatbudgetten bepaald. Met deze budgetherverdeling worden de (personele) taakstellingen over de dienstonderdelen en artikelen versleuteld.

Instrumenten: Departementsleiding, control, expertdiensten en overige staf

Op deze instrumenten hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Resultaat budgetherverdeling – projecten VROM	– 429	– 429
2. Resultaat budgetherverdeling – DGWWI	– 1 966	– 1 680
3. Resultaat budgetherverdeling – DGR	– 3 923	– 3 923
4. Resultaat budgetherverdeling – DGM	– 2 354	– 2 154
5. Resultaat budgetherverdeling – departementsleiding, control en overige staf	– 19 187	– 19 952
6. Uitboeken VROM claim stroppenpot prijsbijstelling	3 625	3 625
7. Van artikel 92; Loonbijstelling 2008	1 549	1 549
8. Bijstelling ontvangsten MNP	2 000	2 000
9. Van LNV; i.v.m. vaste bijdrage 2008	1 400	1 400
10. Overige mutaties	5 571	5 571
Totaal	– 24 856	– 25 135

Toelichting:

Ad 1 tot en met 5.

De grote bijstellingen in de VROM-organisatie als gevolg van de personele taakstellingen vanuit het Coalitieakkoord maken het nodig om voor alle dienstonderdelen opnieuw budgetten voor het apparaat vast te stellen. Daartoe zijn voor alle dienstonderdelen zero-base en aan de hand van de personeelsomvang en verloop daarvan, genormeerde kosten van personeel en materieel, en aan de hand van specifieke kostenposten, de nodige apparaatbudgetten bepaald. Met deze budgetherverdeling worden de (personele) taakstellingen over de dienstonderdelen en artikelen versleuteld.

Ad 8.

Naast de vaste Planbureau-activiteiten worden er op aanvraag betaalde werkzaamheden verricht voor derden (andere overheden, EU). Er zijn meer onderzoeksverzoeken dan oorspronkelijk begroot.

Ad 9.

De kosten van het MNP worden begroot en verantwoord op de VROM-begroting. LNV boekt jaarlijks de vaste bijdrage (ten behoeve van de Natuurplanbureaufunctie) over naar VROM. Hiermee wordt invulling gegeven aan de onafhankelijke advies- en planbureauwerkzaamheden op natuurgebied. Producten zijn onder andere de jaarlijks te verschijnen Natuurbalans en elke vier jaar de Natuurverkenning

Instrumenten: Postactieven

Op deze instrumenten hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Resultaat budgetherverdeling – DGWWI	- 3 140	- 3 140
2. Resultaat budgetherverdeling – DGR	- 403	- 403
3. Resultaat budgetherverdeling – DGM	- 1 357	- 1 357
4. Resultaat budgetherverdeling – Inspectie	- 1 600	- 1 600
5. Resultaat budgetherverdeling – RPB	- 65	- 65
6. Resultaat budgetherverdeling – GB/Cst	6 565	6 565
Totaal	369	369

Toelichting:

Ad 1 tot en met 6.

De grote bijstellingen in de VROM-organisatie als gevolg van de personele taakstellingen vanuit het Coalitieakkoord maken het nodig om voor alle dienstonderdelen opnieuw budgetten voor het apparaat vast te stellen. Daartoe zijn voor alle dienstonderdelen zero-base en aan de hand van de personeelsomvang en verloop daarvan, genormeerde kosten van personeel en materieel, en aan de hand van specifieke kostenposten, de nodige apparaatbudgetten bepaald. Met deze budgetherverdeling worden de (personele) taakstellingen over de dienstonderdelen en artikelen versleuteld.

Instrumenten: Gemeenschappelijke voorzieningen

Op deze instrumenten hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 2e suppletore begroting:		
1. Inflatie resultaat Rgd voor dekking pakket GD	6 912	6 912
2. Van BZK; ICT Bekkergelden	2 920	2 920
3. Naar V&W i.v.m. samenwerkingsverband SBO en OT 2006	- 2 280	- 2 280
4. Van V&W i.v.m. samenwerkingsverband SBO en OT 2006	1 597	1 597
5. Van artikel 9; uitgaven inhuur externen	1 182	1 182
6. Van artikel 92; bijdrage Sociaal Flankerend Beleid	1 921	1 921
7. Vertraging Sociaal Flankerend Beleid, ICT en diverse bedrijfsvoering	- 7 275	- 7 275
8. Versnelling GPR contract	2 500	2 500
9. Resultaat budgetherverdeling – BO en Algemene diensten en voorzieningen	29 573	32 083
10. Van artikel 91; VROM claim stroppenpot prijsbijstelling	5 527	5 527
11. Van artikel 92; Loonbijstelling 2008	1 549	1 549
12. Overige mutaties	9 360	4 096
Totaal	53 486	50 732

Toelichting:

Ad 1.

Het pakket van diensten dat de Rijksgebouwendienst (Rgd) afneemt van de Gemeenschappelijke Dienst (GD) van VROM is duurder dan de beschik-

bare € 21 mln dat de Rgd beschikbaar heeft. Het inflatieresultaat van de Rgd wordt daarom ingezet als dekking van een deel van dit tekort.

Ad 2.

Het budget van € 2,92 mln ten behoeve van de de Rijkspas komt van het programmabureau voor Vernieuwing Rijksdienst (VRD) dat is gehuisvest bij BZK en de verdeling van Bekker-gelden voor de Stuurgroep VRD voorbereid. De Ministerraad heeft formeel ingestemd met de verdeling van de Bekker-gelden en de overheveling naar de begrotingen van de ministeries. Voor VROM komt in 2008 € 2,92 mln over.

Ad 3 en 4.

VROM neemt deel aan de aanbestedingen Cluster Data en Cluster Centrales van Overheidstelecommunicatie 2006 (OT2006) en de Strategische Beheer Organisatie (SBO) voor 2008. Voor 2008 was het ministerie van V&W trekker van het project OT2006. Vanaf 1 januari 2008 is VROM de trekker van dit project. Het overgehevelde bedrag van € 2,280 mln van VROM naar V&W betreft de bijdrage van VROM in de voorfinanciering van het project OT2006 door V&W. Na het overdragen van het projectleiderschap aan VROM was het noodzakelijk een verrekening te laten plaatsvinden omdat de uiteindelijke uitgaven door VROM werden betaald.

Ad 5.

Dit betreft de kosten van inhuur die gerealiseerd zijn bij de Gemeenschappelijke Dienst van VROM en voor rekening zijn van de VROM-Inspectie.

Ad 6.

Dit budget ten behoeve van Sociaal Flankerend Beleid komt van artikel 92. Het sociaal flankerend beleid dient de negatieve gevolgen van de reorganisatie voor het personeel te compenseren.

Ad 7.

Een deel van de ontvangen middelen voor Sociaal Flankerend beleid (€ 1,4 mln Bekkergelden) niet in 2008 worden ingezet. Daarnaast is er voor € 5,0 mln aan vertraagde uitgaven in investeringen voor nieuw meubilair, interne aanpassingen Rijkspas, netwerkbekabeling continuïteitsmanagement, informatiebeveiliging en ICT projecten. Tot slot wordt € 0,875 mln vertraagd omdat de interne verhuizing pas in 2009 plaatsvindt.

Ad 8.

Het contract met Getronics PinkRocade wordt eerder betaald dan gepland.

Ad 9.

De grote bijstellingen in de VROM-organisatie als gevolg van de personele taakstellingen vanuit het Coalitieakkoord maken het nodig om voor alle dienstonderdelen opnieuw budgetten voor het apparaat vast te stellen. Daartoe zijn voor alle dienstonderdelen zero-base en aan de hand van de personeelsomvang en verloop daarvan, genormeerde kosten van personeel en materieel, en aan de hand van specifieke kostenposten, de nodige apparaatbudgetten bepaald. Met deze budgetherverdeling worden de (personele) taakstellingen over de dienstonderdelen en artikelen versleuteld.

Ad 10.

Het ministerie van Financiën heeft de prijsbijstelling, tranche 2008, niet uitgekeerd. Het ministerie van Financiën heeft een knelpuntenpot in het leven geroepen voor beleid dat en projecten die onherroepelijk in de problemen komen bij het inhouden van de prijsbijstelling. Het ministerie

van VROM heeft aanspraak gemaakt op de knelpuntenpot. Het leeuwendeel van de uitkering uit de knelpuntenpot slaat neer op artikel 91.

Ontvangsten

Ontvangsten instrumenten: Departementsleiding, control, expertdiensten en overige staf

Op deze instrumenten hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Ontvangsten
Mutaties 2e suppletore begroting:	
1. Bijstelling ontvangsten MNP	2 000
Totaal	2 000

Toelichting:

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Ontvangsten instrument: Overige vastgoedinformatievoorziening

Omdat er vertraging is in de voortgang van het project de BAG (Basisadministraties Adressen en Gebouwen) wordt dit jaar een deel van het budget niet uitgeput. Aan het Kadaster is daarom verzocht om in 2008 € 1,67 mln minder bij te dragen aan de BAG en dit bedrag voor latere jaren te reserveren. De werkzaamheden zoals opgenomen in het projectplan zullen iets in tijd verschuiven.

Ontvangsten instrument: Ontvangsten apparaat gemeenschappelijke diensten

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

(x € 1000)

	Ontvangsten
Mutaties 2e suppletore begroting:	
1. Technische vrijval van Rgd-middelen via de VROM begroting	152 965
2. Afdracht inflatieresultaat Rgd over 2007	6 912
Totaal	159 877

Toelichting:

Ad 1.

Het planmatig onderhoud in het rijkshuisvestingsstelsel wordt vanaf 1 januari 2008 via een omslagsystematiek gefinancierd. De voorziening Planmatig Onderhoud die tot die tijd op de balans van de batenlastendienst rijksgebouwendienst stond, is derhalve per ultimo 2007 opgeheven.

Een bedrag van € 152,965 mln uit de vrijvallende voorziening wordt omgezet in een lening aan de Rijksgebouwendienst. Daarmee zijn twee doelen gediend: vrijval van de voorziening vindt ineens plaats, maar door de omzetting in een lening vindt daadwerkelijke afroming van de liquide middelen slechts jaarlijks plaats via rente en aflossing. Zo wordt voorkomen dat de vrijval van de voorziening bij de Rgd tot liquiditeitsproblemen leidt. De vrijval van de voorziening Planmatig Onderhoud is

zichtbaar gemaakt in het kasstroomoverzicht van de Rijksgebouwendienst dat opgenomen is in de Slotwet 2007 van VROM.

De technische uitwerking van het omzetten in een lening aan de Rgd (i.c. € 152,965 mln) wordt nu zichtbaar in de begroting van VROM. Het bedrag valt vervolgens aan het einde van het jaar weer vrij aan het generale beeld. De ontvangst door VROM van deze afdracht door de Rgd is niet-relevant voor het uitgavenkader of het EMU-saldo.

Ad 2.

Het pakket van diensten dat de Rijksgebouwendienst (Rgd) afneemt van de Gemeenschappelijke Dienst (GD) is duurder dan de beschikbare € 21 mln dat de Rgd beschikbaar heeft. Het inflatieresultaat van de Rgd (€ 6,912 mln) wordt daarom ingezet als dekking van een deel van dit tekort.

Artikel 92. Nominaal en onvoorzien (Niet beleidsartikel)

(x € 1 000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	Stand ontwerp-begroting 2008	Stand 1e suppletore begroting 2008	Mutaties 2e suppletore begroting 2008	Stand 2e suppletore begroting 2008
Verplichtingen:	802	15 595	- 15 832	- 237
Uitgaven:	802	15 673	- 15 832	- 159
Loonbijstelling:	0	7 785	- 7 785	0
Prijsbijstelling:	0	5 897	- 5 897	0
Onvoorzien:	2 142	1 685	- 1 685	0
Nog nader te verdelen:	- 1 340	306	- 465	- 159
Nog nader te verdelen taakstellingen	- 1 340	0	0	0
Nog nader te verdelen overig	0	306	- 465	- 159

Toelichting:

Instrument: Loonbijstelling

Het ministerie van Financiën keert jaarlijks loonbijstelling uit aan de departementen. De loonbestelling, tranche 2008, is aan de eerste suppletore begroting van het ministerie van VROM toegevoegd op artikel 92. Deze loonbijstelling is vervolgens verdeeld over de apparaatsinstrumenten van het ministerie van VROM. Het leeuwendeel van deze instrumenten bevindt zich op artikel 91. Daarom wordt er voor 2008 € 7,785 mln overgeboekt van artikel 92 naar artikel 91.

Instrument: Prijsbijstelling

Het ministerie van Financiën heeft de prijsbijstelling, tranche 2008, niet uitgekeerd. Het ministerie van Financiën heeft een knelpuntenpot in het leven geroepen voor beleid dat en projecten die onherroepelijk in de problemen komen bij het inhouden van de prijsbijstelling. Het ministerie van VROM heeft aanspraak gemaakt op de knelpuntenpot en de daaruit ontvangen middelen tijdelijk op artikel 92 geboekt. Het leeuwendeel van de uitkering uit de knelpuntenpot slaat neer op artikel 91. Daarom wordt voor 2008 € 5,897 mln overgeboekt van artikel 92 naar artikel 91.

Instrument: Nog nader te verdelen taakstellingen

Ten behoeve van Sociaal Flankerend Beleid wordt voor 2008 € 1,921 mln overgeboekt naar het instrument Gemeenschappelijke voorzieningen op artikel 91.